

Kennisdossier 11: Integrale zorg en ondersteuning in buurt en wijk

Nieuwe kansen voor integrale aanpak zorg, ondersteuning en welzijn

Er vindt een verschuiving plaats in de langdurige zorg. Van een regionaal en gespecialiseerd aanbod naar lokale en integrale zorg en ondersteuning¹. Gemeenten brengen de zorg dichtbij de burger in de wijk. Zo kan hij of zij langer thuis blijven wonen. In veel wijken zijn sociale wijkteams opgericht. Verschillende instellingen gaan intensief samenwerken om een integraal aanbod van zorg, ondersteuning en welzijn te realiseren.

De transformatie in de langdurige zorg vraagt meer van lokale en regionale partijen. Dat geldt in de eerste plaats voor gemeenten, maar ook zorgverzekeraars en aanbieders van zorg en ondersteuning moeten er flink tegenaan. De verwachting is dat een groter beroep op de eerstelijns zal worden gedaan. Transformatie betekent dat zorgverleners op een andere manier gaan werken. Tegelijkertijd verwacht men dat inwoners eerst zelf een oplossing proberen te vinden voor hun zorg- of ondersteuningsvraag. De eigen kracht dient sterker te worden. Wat betekent dat voor de inwoners van gemeenten? Wat verandert er?

Het kennisdossier ‘Integrale zorg en ondersteuning in buurt en wijk’ gaat over de gevolgen van de transitie in de zorg en ondersteuning voor de eerstelijnszorg. De transitie staat voor de hervorming van de langdurige zorg en de decentralisatie van taken. De transitie heeft tot doel de kwaliteit van zorg en ondersteuning te verbeteren, de financiële houdbaarheid te vergroten en de zelf- en samenredzaamheid van burgers te versterken. Er is een sterke verbinding tussen welzijn en zorg nodig. Tussen het medische domein van de zorgverzekeraar en het maatschappelijke domein van de gemeente. Tussen inwoners en instellingen, vrijwilligersorganisaties en zorgprofessionals en tussen burgers onderling. De gemeente zal een koers moeten uitzetten en het traject moeten regisseren.

Voor wie

Dit kennisdossier is bedoeld voor Wmo-raden en lokale belangenbehartigers die betrokken zijn bij zorg en ondersteuning. Zij kunnen hun lokale situatie spiegelen aan de informatie die in dit dossier is

¹ In dit kennisdossier wordt gesproken over ‘zorg en ondersteuning’. We bedoelen daarmee zorg en ondersteuning in de meest brede zin: medische en psychische zorg en begeleiding en maatschappelijke ondersteuning van uiteenlopende zorg- en welzijnsaanbieders.

Informatiekaarten

bijeengebracht. Waar nodig kunnen ze lokale aandachtspunten opstellen en goede vragen stellen aan gemeenten. Hiermee kunnen ze de dialoog met de gemeente aangaan of suggesties doen aan de gemeente over de rol als regisseur van lokaal samenhangend beleid op (eerstelijns) zorg, ondersteuning en welzijn.

Leeswijzer

In dit kennisdossier komen de verschillende kanten van de transitie aan bod. Dat gebeurt op zes informatiekaarten die los van elkaar te lezen zijn. Elke informatiekaart bevat suggesties om verder te lezen. De kaarten bevatten aanknopingspunten voor Wmo-raden en belangenbehartigers.

De eerste informatiekaart biedt inzicht in de wettelijke achtergrond van de transitie in het sociale domein. De veranderingen in de Wmo 2015 en de Zorgverzekeringswet zijn beschreven, net als de gevolgen voor gemeenten en burgers ([informatiekaart 1](#)). Hierna beschrijven we de spelers. Wie moeten de veranderingen gaan regisseren en uitvoeren? Niet alleen de gemeenten en zorgverzekeraars, want ook burgers krijgen een rol ([informatiekaart 2](#)). Vervolgens geven we een beeld van de toegang. Wat moet de gemeente regelen om zorg en ondersteuning toegankelijk te houden en wat betekent dat voor de positie van de burger. We beschrijven waar inwoners terecht kunnen ([informatiekaart 3](#)). Op de vierde kaart schetsen we hoe sociale wijkteams eruit zien, wie eraan deelnemen, hoe wijkgericht kan worden gewerkt en welke rol de wijkverpleegkundige krijgt ([informatiekaart 4](#)). We beschrijven tot slot enkele aandachtspunten. Deze geven inzicht in de knelpunten die in 2015 kunnen ontstaan ([informatiekaart 5](#)).

Meer weten over de transities?

Kijk voor algemene informatie op de speciale website van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (www.invoeringwmo.nl). Het ministerie heeft samen met onder andere gemeenten, zorgverzekeraars, zorginstellingen en patiënten- en cliëntenorganisaties een website gemaakt over de hervorming van de langdurige zorg (www.hervorminglangdurigezorg.nl). Het ministerie heeft ook een publiekswebsite gemaakt voor mensen die nu (langdurige) zorg gebruiken en willen weten wat er in hun individuele geval zou kunnen veranderen (www.hoeverandertmijnzorg.nl).

Aandacht voor iedereen

Het programma Aandacht voor iedereen is opgezet om Wmo-raden en belangenbehartigers te informeren over de transitie AWBZ-Wmo zodat zij hun adviesrol beter kunnen vervullen als de gemeenten hun beleid ontwikkelen. Dit kennisdossier is samengesteld door Barbara de Groen en Inge Redeker (adviseurs wijkgericht werken, Vilans) in samenwerking met Mieke van der Veer (Salire – content en onderzoek) en Henk Beltman (kennismakelaar, Aandacht voor iedereen).

Aandacht voor iedereen

Postbus 1038, 3500 BA Utrecht, T 030 291 6622

secretariaattransitie1@iederin.nl, www.aandachtvooriedereen.nl